

Сумська обласна рада
Департамент освіти і науки
Сумської обласної військової адміністрації
**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
СУМСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

СХВАЛЕНО

вченою радою КЗ СОІШПО
Протокол № 3 від 28.04.2022

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КЗ СОІШПО
від 29.04.2022 № 43-ОД
В. о. ректора **Юрій НІКІТІН**

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО НАВЧАЛЬНУ ПРОГРАМУ ДИСЦИПЛІНИ –
СИЛАБУС
У КОМУНАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ СУМСЬКИЙ
ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Це Положення є нормативним документом Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (далі - КЗ СОІППО, Інститут) і визначає порядок розроблення, затвердження, реалізації, моніторингу та перегляду силабусу навчальної дисципліни.

Положення розроблене з урахуванням основних положень законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Положення «Про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», Положення про організацію освітньої діяльності на факультеті підвищення кваліфікації та перепідготовки, схваленого вченою радою комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (протокол № 7 від 27.06.2018), затвердженого наказом КЗ СОІППО від 03.07.2018 № 80-ОД та інших чинних нормативно-правових актів.

Силабус (Syllabus) – коротка програма навчання з дисципліни, яка включає в себе опис навчальної дисципліни, мету та завдання, змістовні частини та найменування тем занять, тривалість кожного заняття, завдання до самостійної роботи, час консультацій, вимоги викладача, критерії оцінки, список використаної літератури.

Силабус – це персоніфікована програма викладача для навчання студентів з кожного предмета, що оновлюється на початок кожного навчального року.

Силабус розробляється і затверджується до початку навчального семестру науково-педагогічними працівниками кафедри, за якими закріплено навчальну дисципліну, відповідно до навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти.

1.1. Глосарій

У цьому Положенні терміни та скорочення вживаються у такому значенні:

Академічний календар (Academic Calendar) – календар проведення навчальних і контрольних заходів, професійних практик протягом навчального року із вказівкою днів відпочинку (канікул і свят).

Академічний період (Term) – період теоретичного навчання, що самостійно визначається закладом вищої освіти (ЗВО).

Атестація (Assessment/Attestation) – встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь та інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Академічний рейтинг здобувача ВО (Rating) – кількісний показник рівня оволодіння здобувачем ВО навчальної програми дисципліни, що складається за результатами проміжної атестації.

Активні роздаткові матеріали (APM) (Hand-outs) – наочні ілюстративні матеріали, що використовуються на навчальних заняттях з

метою мотивації здобувачів ВО до творчого успішного засвоєння теми (тези лекції, посилання, слайди, приклади, завдання для самостійної роботи тощо).

Аудиторні години (Class/contact hours) – години, які витрачаються здобувачем вищої освіти і викладачем на аудиторні навчальні заняття.

Гарант освітньої програми – науково-педагогічний або науковий працівник, який/яка несе відповідальність за її якість, має науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною або спорідненою до освітньої програми спеціальністю, стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менше 10 років. Цей працівник/працівниця може виступати гарантом лише однієї освітньої програми. Також може бути, а може не бути одночасно її керівником чи завідувачем кафедри.

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система, ЄКТС (European Credit Transfer and Accumulation System, ECTS): система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання; навантаження обліковується у кредитах ЄКТС. У ЄКТС навантаженню одного навчального року за денною формою відповідають 60 кредитів.

Загальні компетентності (Generic competences) – компетентності, що формуються у здобувача вищої освіти в процесі навчання за даною освітньою програмою, але мають універсальний характер і можуть бути перенесені із контексту однієї освітньої програми в іншу.

Знання (Knowledge) – осмислена та засвоєна суб'єктом наукова інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності.

Інтегральна компетентність (Integral competence): узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності.

Компетентнісний підхід (Competence-based approach) – підхід до визначення результатів навчання, що базується на їх описі в термінах компетентностей. Компетентнісний підхід є ключовим методологічним інструментом реалізації цілей Болонського процесу та є студентоцентрованим за змістом.

Компетентність (Competence) – динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, що визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти. Компетентності лежать в основі кваліфікації випускника.

Компетенція/компетенції (Competence, competency/competences, competencies) – надані (наприклад, нормативно-правовим актом) особі (іншому суб'єкту діяльності) повноваження, коло її (його) службових й інших прав і обов'язків.

Критерії оцінювання (Assessment criteria) – стосовно оцінювання виконання вимог освітніх програм – описи того, що і на якому рівні має зробити здобувач вищої освіти для демонстрації досягнення результатів навчання.

Магістр (Master, second cycle degree) – освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти, що відповідає восьмому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій України, та присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми.

Навчальний план (Degree course scheme) – розробляється вищим навчальним закладом на підставі освітніх компонент, визначених освітньо-професійною (освітньо-науковою) програмою за кожною спеціальністю та визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

Освітній компонент (Educational component) – самодостатня і формально структурована частина освітньо-професійної програми (наприклад, курс, змістова частина, навчальна дисципліна, семінар, виробнича практика тощо).

Освітня (освітньо-професійна або освітньо-наукова) програма: єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спланованих і організованих з метою досягнення визначених результатів навчання, що уможливають право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної кваліфікації.

Оцінювання здобувачів ВО (Assessment of individual students): формалізований процес визначення рівня опанування здобувачем ВО запланованих (очікуваних) результатів навчання, що є необхідним для вдосконалення навчального процесу, підвищення ефективності викладання, розвитку здобувачів ВО.

Підсумкова атестація здобувачів ВО (Qualification Examination) – процедура, що проводиться з метою визначення ступені засвоєння ними обсягу навчальних дисциплін, передбачених ГСВОУ.

Проміжна атестація здобувачів ВО – процедура, що проводиться в період екзаменаційної сесії з метою оцінювання якості засвоєння, здобувачами ВО змісту частини або всього обсягу навчальної дисципліни після завершення її вивчення.

Програмні компетентності (Programme competences) – найбільш важливі компетентності, що визначають специфіку та включаються до Профілю програми. Передбачається, що програмні компетентності однакових програм в різних закладах вищої освіти є подібними чи порівнюваними між собою.

Програмні результати навчання (Programme learning outcomes) – узгоджений набір 15-20 тверджень, що містять обсяг того, що здобувач вищої

освіти повинен знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми.

Профіль програми (Programme profile) – документ європейського зразка, створений для представлення основної інформації про освітню програму сталій формі. Дозволяє точно позиціонувати освітню програму серед інших, співвіднести з тематикою наукових досліджень та полегшити її розуміння всіма основними зацікавленими особами/стейкхолдерами: здобувачами ВО, роботодавцями, дослідниками, викладачами, агенціями забезпечення якості освіти тощо. Визначає предметну площину, до якої належить дана освітня програма, її освітній рівень та специфічні особливості даної програми, що відрізняють її від інших подібних програм. Може бути самодостатнім документом або частиною Додатку до диплома.

Пререквізити (Prerequisite) – дисципліни, що містять знання, уміння й навички, необхідні для освоєння дисципліни, що вивчається.

Постреквізити (Postrequisite) – дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння й навички, що здобуваються по завершенню вивчення даної дисципліни.

Результати навчання (Learning outcomes) – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти. Результати навчання разом із критеріями їх оцінювання визначають мінімальні вимоги до присвоєння кредитів, у той час, як виставлення оцінок ґрунтується на співставленні реальних навчальних досягнень здобувача ВО із мінімальними вимогами.

Силабус – це документ, в якому роз'яснюється взаємна відповідальність викладача і студента. У ньому представляються процедури закладу вищої освіти стосовно **deadlines** і принципів оцінювання, політики (включно з політикою академічної доброчесності) і змісту курсу та календар його виконання. У силабусі мають бути озвучені вимірювані цілі, які викладач ставить перед своєю дисципліною. Студент має зрозуміти, чого він/вона зможе навчитися, чим саме може бути корисним цей курс. Силабус окреслює концептуальний перехід від «здобування знань» і «одержання практичних навичок» до компетентностей, що їх може набути студент, вивчаючи цей курс. Силабус включає в себе анотацію курсу, мету (компетентності), перелік тем, матеріали для навчання, правила стосовно зарахування пропущених занять. На відміну від робочого тематичного плану і навчально-методичного комплексу дисципліни, силабус створюється для студента.

Студентоцентризований підхід (student-centered approach) – розглядає здобувача вищої освіти як суб'єкта з власними унікальними інтересами, потребами і досвідом, спроможного бути самостійним і відповідальним учасником освітнього процесу. Протилежністю цього підходу є парадигма студента як об'єкта навчання, неспроможного на повноцінну агентність, а відтак такого, що потребує виховання і догляду. У цій парадигмі заклад вищої освіти патерналістично вирішує, що і як мають вчити студенти.

Студентоцентрований підхід передбачає взаємоповагу між студентом і викладачем, реальну вибірковість дисциплін, участь студентів у системі внутрішнього забезпечення якості ЗВО та процесах акредитації освітніх програм, наявність процедур реагування на студентські скарги та інше. Посилюється роль викладача як фасилітатора. Він не лише читає лекції, а й організовує інтерактивне спілкування, сприяє особистісному розвитку студентів, формує атмосферу взаєморозуміння і довіри.

Самостійна робота здобувачів ВО (далі СР) – робота з певного переліку тем, винесених на самостійне вивчення та забезпечених навчально-методичною літературою й рекомендаціями, що контролюється у вигляді тестів, контрольних робіт, колоквиумів, рефератів, творів і звітів. Увесь обсяг СР містить завдання, що вимагають від здобувачів ВО щоденної самостійної роботи.

Уміння (Skills) – здатність застосовувати знання та уміння для виконання завдань і розв'язання задач і проблем. **Soft skills** («м'які навички», «соціальні навички» чи «навички успішності») дозволяють випускникам ЗВО бути успішними на своєму робочому місці. До **soft skills** зараховують навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність, працювати в критичних умовах, вміння полагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміння важливості **deadline** (вчасного виконання поставлених завдань), здатність логічно і критично мислити, самостійно приймати рішення, креативність. Іноді до соціальних навичок зараховують знання іноземних мов, в першу чергу англійської мови. ЗВО повинен мати власну політику стосовно розвитку **soft skills** у своїх здобувачів вищої освіти та викладачів. Ця політика також зумовлює співпрацю з працедавцями та випускниками, впливає на репутаційний капітал ЗВО. Іноді вживається синонімічний термін **transferable skills** (навички, що їх можна переносити). Мова йде про навички, що вважаються цінними на будь-якому робочому місці, незалежно від професійної сфери.

Фахові (предметно-специфічні) компетентності (Subject specific competences): компетентності, що безпосередньо визначають специфіку (галузі знань/предметної області/спеціальності) освітньої програми та кваліфікацію випускника, забезпечують індивідуальність кожній освітній програмі.

Вибіркові дисципліни – навчальні дисципліни, які вводяться ЗВО у межах встановлених кредитів освіти, і відображають індивідуальну підготовку здобувачів ВО, враховують специфіку соціально-економічного розвитку і потреби конкретного регіону, наукові школи ЗВО.

Якість вищої освіти (Quality in Higher Education) – рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти.

II. ФОРМУВАННЯ СИЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Силабус, як узагальнення змісту навчальної дисципліни, повинен бути коротким і зрозумілим для студента, тому його побудова максимально відповідає на запитання студента про навчальну дисципліну і відображає необхідні складові та їх взаємозв'язок. Саме тому силабус розглядається в розрізі таких складових:

- формування компетентностей та програмних результатів;
- академічна доброчесність;
- організаційні основи навчання;
- нормативна основа навчання;
- теоретична складова;
- професійно-практична складова.
- формування конкурентних професійних переваг;
- науково-технічна творчість здобувачів;
- принципи оцінювання результатів навчання.

2.2. Формування компетентностей та програмних результатів

Майбутній фахівець має впевнено почувати себе в професійному середовищі, а для цього необхідні сформовані професійні якості особистості і навички соціального і суто професійного спілкування. Компетентнісний підхід орієнтується на кінцевий результат освітнього процесу, спрямовується на формування у майбутнього фахівця готовності ефективно використовувати потенційні можливості та зовнішні ресурси для досягнення поставленої мети.

При формуванні силабусу навчальної дисципліни використовуються чинні стандарти вищої освіти та/або освітньо-професійні програми навчальних дисциплін.

Програмні результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих студентом у процесі вивчення дисципліни, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти.

2.3. Академічна доброчесність

При формуванні силабусу навчальної дисципліни студент повинен знати, що її викладання ґрунтується на засадах академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

2.4. Організаційні основи навчання

Організація освітнього процесу в Інституті включає:

- нормативно-правову базу організації освітнього процесу;
- графік навчального процесу;
- академічний календар;
- реєстрацію в інформаційно-аналітичній системі підтримки освітнього процесу та на сайті Інституту;
- теоретичну складову навчання;
- практичну складову навчання.

2.5. Нормативна основа навчання:

- 1) чинні законодавчі нормативно-правові акти;
- 2) стандарти вищої освіти;
- 3) відповідні положення Інституту;
- 4) навчально-методичне забезпечення:
 - навчальні плани;
 - навчальні програми дисциплін;
 - програми практик;
 - підручники, навчальні посібники;
 - контрольні завдання до семінарських, лабораторних і практичних занять;
 - індивідуальні завдання для самостійної роботи;
 - методичні матеріали щодо написання курсових і кваліфікаційних робіт.

2.6. Теоретична складова

Теоретична складова підготовки здобувача вищої освіти в КЗ СОІППО здійснюється у формах навчальних занять, виконання індивідуальних завдань, самостійної роботи, практичної підготовки, контрольних заходів.

Основними видами навчальних занять є: лекції, практичні, семінарські заняття і консультації.

Підсумкові оцінки, отримані студентами за виконання всіх видів навчальних занять, можуть враховуватись при виставленні семестрової оцінки з даної навчальної дисципліни.

2.7. Професійно-практична складова

Професійно-практична складова підготовки передбачає здобуття освіти, шляхом поєднання теоретичного навчання з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації. У процесі проходження виробничої практики студенти засвоюють визначену систему норм, правил, соціальних ролей та цінностей, які в подальшому допоможуть їм реалізуватись в якості компетентних спеціалістів у своїй сфері діяльності.

Організаційно-методичне забезпечення професійно-практичної підготовки студентів передбачає: проведення цілеспрямованої, системної роботи з молоддю протягом всього терміну навчання; оптимізацію форм організації навчальної та виробничої практики; орієнтування змісту навчального матеріалу дисциплін на майбутню професійну діяльність фахівця, на розвиток професійно-професійної мотивації; забезпечення

взаємозв'язку теоретичної і практичної підготовки студентів; системне формування мотиваційних установок щодо самостійної роботи в оволодінні студентами майбутнім фахом.

Основні фактори, які впливають на формування професійної компетентності студентів: професійно-пізнавальний інтерес та професійна спрямованість студента, його ціннісні орієнтири; матеріально-технічна база Інституту; технологія підготовки спеціалістів; професійна компетентність викладачів; пізнавальні та спеціальні здібності студента; зміст практичної підготовки; форми і методи практичного навчання тощо.

2.8. Формування конкурентних професійних переваг

У силабусі варто зазначити, які саме отримані в процесі вивчення дисципліни студента компетенції сприятимуть формуванню конкурентних професійних переваг на ринку праці. Зв'язок дисципліни з подальшим працевлаштуванням має бути чітким і зрозумілим для студента.

2.9. Наукова творчість здобувачів вищої освіти

Наукова творчість студентів – один із методів формування компетенцій сучасного фахівця. Вона орієнтована на реалізацію важливих завдань у сфері підготовки фахівців:

- формування науково-професійного світогляду, оволодіння методологією та методами наукового дослідження;
- глибоке розуміння обраної спеціальності;
- розвиток творчого мислення та індивідуальних здібностей студентів у вирішенні практичних завдань;
- розширення теоретичного кругозору й наукової ерудиції майбутнього фахівця;
- підвищення рівня фахових знань;
- формування практичних навичок;
- створення умов для самореалізації особистості;
- накопичення інтелектуального потенціалу.

Студентська наукова творчість обов'язково має носити системний характер, який передбачає визначення цілей і завдань наукової роботи, створення концепції (основних напрямів, стратегії їх реалізації, програми та методики) підготовки майбутніх фахівців до науково-дослідної діяльності; визначення структурних компонентів цієї системи; виявлення рівнів та критеріїв оцінки результативності наукової роботи; добір форм, методів, засобів реалізації визначеної програми.

2.10. Принципи оцінювання результатів навчання

Принцип дієвості полягає у тому, що перевірка і оцінка знань студентів мають стимулювати студентів і викладачів до нових досягнень у навчальній роботі.

Принцип систематичності виражається у тому, що перевірка і оцінка знань здійснюється планово, контроль має бути неперервним протягом усього процесу навчання, перевірка і оцінка знань провадяться у певній послідовності, з поступовим ускладненням завдань, змісту і методики.

Принцип індивідуальності перевірки і оцінки знань означає, що викладач прагне глибокої і справедливої оцінки успіхів кожного студента, а не групи в цілому.

Принцип диференціювання полягає у визначенні кількісних і якісних різниць у знаннях, вміннях і навиках студентів та їх оцінці.

Принцип об'єктивності означає, що кожна окрема оцінка має бути об'єктивною, тобто відповідати істинній якості і кількості засвоєних знань, вмінь і навиків. В іншому разі оцінка втрачає не тільки своє педагогічне значення, але і завдає шкоди навчально-виховній роботі.

Принцип єдності вимог полягає у тому, що один і той самий рівень знань, вмінь і навиків має оцінюватись всіма викладачами однаково.

ІІІ. СТРУКТУРА СИЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Загальна інформація про викладача.

3.2. Назва навчальної дисципліни і кількість кредитів, що відводяться на її вивчення.

Назву навчальної дисципліни слід вносити в силабус у точній відповідності з навчальним планом спеціальності та / або освітньої програми.

3.3. Код навчальної дисципліни визначається відповідно до прийнятої єдиної системи кодування в навчальному плані та освітньої програми.

3.4. Кількість кредитів вказується відповідно навчального та / або робочого навчального плану, освітньої програми.

3.5. Пререквізити (дисципліни, на основі яких вивчається дана дисципліна) і постреквізити (навчальні дисципліни, які вивчаються на основі цієї дисципліни) навчальної дисципліни.

3.6. *Характеристика навчальної дисципліни.*

Характеристика навчальної дисципліни, яка може бути самостійним модулем або бути частиною великого за обсягом модуля, включає: визначення призначення дисципліни, описане в термінах компетенцій, цілі та завдання вивчення дисципліни, короткий зміст і план реалізації навчальної дисципліни.

3.7. *Мета вивчення дисципліни.*

Мета вивчення – заздалегідь усвідомлений і планований результат навчальної діяльності студентів у межах відповідної дисципліни; результат взаємодії викладача та студента, що формується в свідомості викладача у вигляді узагальнених уявних уявлень, відповідно до яких відбираються і співвідносяться завдання і всі інші компоненти освітнього процесу.

Таким чином, мета вивчення дисципліни є системоутворюючим елементом, який відіграє вирішальну роль в організації і здійсненні процесу навчання.

Мету вивчення рекомендується формулювати так, щоб була можливість виміряти ступінь її досягнення, що зручно робити в інфінітивній формі (навчити ..., виробити ..., сформувати ...).

3.8. Завдання вивчення дисципліни.

Завдання – це конкретне вираження мети, відповідь на запитання: з чим знайомить, чому навчить, які компетенції формує дисципліна.

Формулювати мету і завдання треба діагностично. Поставлену мету і завдання повинні описувати не абстрактні дії (дати ..., вирішувати ...), а конкретні результати того, хто навчається (знати ..., розуміти ..., застосовувати).

3.9. Зміст навчальної дисципліни.

Зміст навчальної дисципліни – це система знань, умінь і навичок, засвоєння яких дозволяє студенту набути тих чи інших компетенцій для успішної професійної діяльності.

Визначати зміст навчальної дисципліни в силабусі рекомендується в лаконічній формі, відображаючи найбільш привабливі для студентів і важливі з точки зору професійно-практичної підготовки теми. За умов кредитної системи навчання зміст у силабусі навчальної дисципліни є орієнтовною основою для вибору викладача, а для вибіркового дисциплін – самої дисципліни і викладача.

Засвоєння змісту навчальної дисципліни – це набуття студентами компетенцій, які мають бути сформовані в ході безпосередньої (аудиторні заняття) або опосередкованої взаємодії з викладачем (самостійна робота студента, робота з літературою та мультимедійний супровід).

3.10. План вивчення дисципліни.

У плані вивчення дисципліни рекомендується формулювати теми з орієнтацією на зміст робочої програми навчальної дисципліни. Студенти в ході вивчення дисципліни очікують реалізації того змісту, який було заявлено на сайті, потім в силабусі та на основі якого зроблено вибір дисципліни.

Формулювання тем у силабусі повинно не лише викликати інтерес студентів під час вибору дисципліни, але й мотивувати їх майбутню навчально-пізнавальну діяльність.

План вивчення дисципліни рекомендується оформляти у вигляді таблиці, де вказуються назва теми, форми організації навчання і кількість годин, що відводиться на вивчення тієї чи іншої теми.

За умов кредитної технології навчання заняття повинні проводитись переважно в активній і творчій формах. У зв'язку з цим пріоритетними формами організації навчання в Інституті є проблемні і оглядові лекції, активні семінари, дискусії, ділові ігри, кейс-завдання, тренінги, заняття із застосуванням комп'ютерної та телекомунікаційної техніки тощо.

Методи навчання, застосовувані на заняттях, повинні відрізнитися від традиційних методів. Це мають бути методи, спрямовані на формування активного сприйняття індивідуальної інформації.

3.11. Самостійна робота студента.

Оскільки одне із завдань кредитної технології навчання полягає в розвитку здатності студентів до самоосвіти, то самостійна робота студента (далі СРС) стає основною формою організації навчання, що виражається і в

співвідношенні аудиторної та самостійної роботи. СРС є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час. Робочим навчальним планом має бути відведено від 1/3 до 2/3 загального обсягу навчального часу студента для самостійної роботи. Самостійна робота студента забезпечується наявністю відповідних підручників, навчальних та методичних посібників, текстів лекцій викладача (інформацією, наявною в електронній бібліотечній системі Інституту та системі дистанційного навчання) та власними конспектами лекцій; можливістю скористатися відповідною науковою і періодичною літературою.

Зміст СРС визначається програмою дисципліни, методичними матеріалами і завданнями викладача.

При виконанні СРС необхідно надати можливість консультації у викладача (отже, графік СРС повинен бути відомий студентові). Очевидно, що при виконанні завдання СРС не кожен студент буде відчувати потребу в консультативної допомозі викладача, але сама можливість консультації повинна бути передбачена.

Для ефективної СРС необхідно виконання наступних умов: цілі завдань для СРС повинні бути зрозумілі студентам; завдання для СРС мають бути доступні, містити алгоритми їх виконання та методичні рекомендації; форма контролю, критерії оцінки і терміни здачі СРС повинні бути чітко визначені і заздалегідь відомі студентам.

3.12. Список літератури.

У списку літератури рекомендується виокремлювати літературу для обов'язкового і додаткового вивчення.

У список літератури для обов'язкового вивчення доцільно включати 3-5 основних підручників або навчальних посібників, які, на думку викладача, максимально повно відображають зміст навчальної дисципліни. Зміст джерела для обов'язкового вивчення повинен відповідати навчальній програмі дисципліни та сучасним вимогам науки.

У список додаткової літератури рекомендується включати 5-10 найменувань найбільш значущих джерел, що доповнюють зміст обов'язкової літератури.

3.13. Контроль і оцінка результатів навчання.

Контроль успішності студентів з кожної навчальної дисципліни поділяється на поточний контроль і семестровий.

Поточний контроль успішності – це систематична перевірка знань студентів, що проводиться викладачем на поточних заняттях відповідно до розкладу та відповідно до робочої навчальної програми дисципліни.

Таким чином, поточний контроль успішності студентів проводиться викладачем, що веде дисципліну, безпосередньо в ході її вивчення. Його мета – систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, вміння використовувати теоретичні знання при вирішенні практичних завдань тощо.

Можливості поточного контролю: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до студентів, індивідуалізація навчання тощо.

У силабусі визначаються методи поточного контролю:

- усний контроль (опитування, бесіди, доповіді, повідомлення);
- письмовий контроль (контрольна робота в письмовій формі, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді);
- комбінований контроль;
- практичний контроль (практичні роботи, проекти);
- спостереження як метод контролю;
- тестовий контроль.

Підсумковий контроль успішності – контроль навчальних досягнень студентів з метою оцінки якості освоєння ними програми навчальної дисципліни, що проводиться у формі підсумкового опитування, тесту чи іспиту. Якщо дисципліна вивчається протягом декількох академічних періодів, то підсумковий контроль може проводитися за частиною дисципліни, вивченої в цьому академічному періоді.

Мета підсумкового контролю – виявити засвоєння навчальної дисципліни в цілому, розуміння навчального матеріалу, взаємозв'язок змісту навчального матеріалу, логіку його засвоєння.

Форма і порядок проведення екзамену з навчальної дисципліни визначається відповідно до Положення про освітній процес в Комунальному закладі Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

На цьому етапі підводиться, підсумок вивчення дисципліни, визначаються можливості переходу студента до наступного етапу навчання.

Оцінка навчальних досягнень студентів за всіма видами контролю – поточний контроль успішності і семестровий контроль – здійснюється за національною системою та ECTS.

При заповненні в силабусі пункту «Контроль і оцінка результатів навчання» рекомендується чітко визначити: Як планується здійснювати контроль? Які форми контролю будуть переважно використовуватися? Як буде здійснюватися оцінка знань студентів?

3.14. Політика навчальної дисципліни.

Політика навчальної дисципліни визначається системою вимог, які викладач пред'являє до студента при вивченні дисципліни та ґрунтується на засадах академічної доброчесності.

Вимоги можуть стосуватися відвідування занять (неприпустимість пропусків, запізнь тощо); правил поведінки на заняттях (активну участь, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, відключення телефонів); заохочень та стягнень (за що можуть нараховуватися або відніматися бали).

Політику навчальної дисципліни рекомендується вибудовувати з урахуванням норм законодавства України щодо академічної доброчесності, Статуту, положень КЗ СОППО та інших нормативних документів.

IV. ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ - СИЛАБУСУ

4.1. Проект силабусу навчальної дисципліни проходить обговорення серед стейкхолдерів освітнього процесу, розглядається на засіданні кафедри, затверджується радою факультету/вченою радою КЗ СОІППО.

4.2. Силабус навчальної дисципліни потрібно щорічно оновлювати в частині всіх компонентів, крім місії (цілей) і програмних навчальних результатів.

4.3. Підставою для оновлення силабусу можуть виступати:

- ініціатива і пропозиції гаранта освітньої програми та/або викладачів дисципліни;
- ініціатива здобувачів вищої освіти шляхом звернення до гаранта освітньої програми;
- ініціатива роботодавців;
- результати оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни;
- об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру і/або інших ресурсних умов реалізації силабусу;
- результати обов'язкового опитування студентів про враження від вивчення навчальної дисципліни

4.4. Загальні вимоги (технічні) до оформлення СИЛАБУСУ:

- обсяг силабусу становить 4-6 сторінок комп'ютерного тексту;
- Шрифт: Times New Roman;
- Розмір шрифту: 14 (українська мова);
- Інтервал: одинарний;
- Параметри сторінки: верхнє, нижнє, праве і лівє поле 2см.
- Нумерація сторінок: внизу сторінки; вирівнювання, від центру.

V. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Силабуси навчальних дисциплін розміщуються на сайті КЗ СОІППО. На кафедрах зберігаються в роздрукованому вигляді, надаються студентам у кінці семестру, що передє семестрові вивчення навчальних дисциплін.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

В. о завідувача кафедри психології

Світлана ПАНЧЕНКО

Алла ВОЗНЮК

Завідувач кафедри педагогіки,
спеціальної освіти та менеджменту

Галина ЄФРЕМОВА

Завідувач навчального відділу

Ельвіра ГОЛОВАЧ

Голова студентського самоврядування

Положення підготувала:

в.о. завідувача кафедри
соціально-гуманітарної освіти

Світлана ДРАНОВСЬКА